

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКИ

САЛАЛЫҚ КОНЪЮНКТУРАЛЫҚ ШОЛУ

Кәсіпорындарда жүргізілген пікіртерімнің нәтижесі
(салалар: тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі, құрылыс, сауда, көлік
және қоймада сақтау, ауыл шаруашылығы)

2025 жылғы II тоқсан

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің
Ақша-кредит саясаты департаменті

Жалпы ақпарат

I. Экономикалық жағдайларды бағалау:

- саладағы бәсекелестік (4 бет)
- инвестициялық белсенділік жағдайы (5 бет)
- валюта бағамының әсері (6 бет)
- кредиттеу шарттары (7-8 бет)

II. Кәсіпорындар қызметінің көрсеткіштерін бағалау

- сұраныс пен бағаларға шолу (9 бет)
- өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі (10 бет)
- кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері (11-13 бет)
- саладағы борыштық ауыртпалық (14 бет)
- еңбекақы және жұмыспен қамту (15 бет)

Қорытынды

Пікіртерім туралы мәлімет

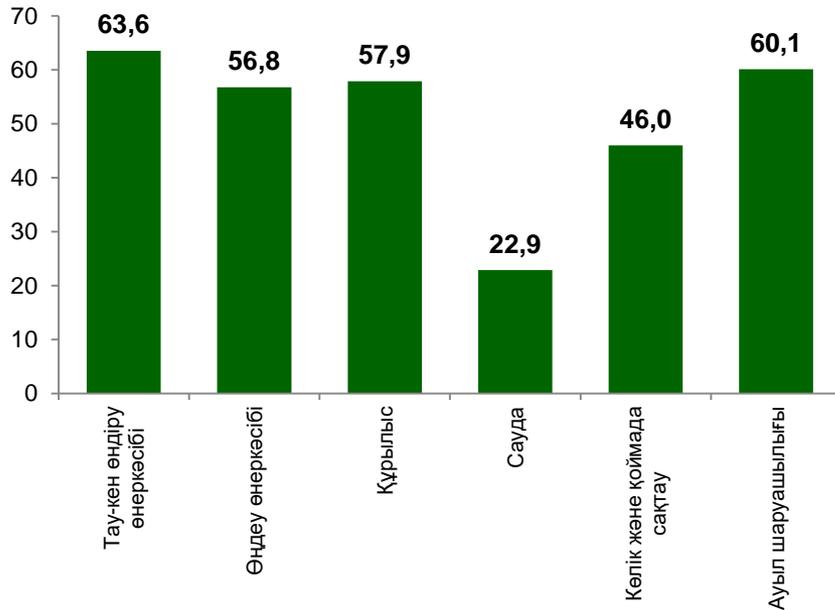
Пікіртерім мақсаты	➤ Салалардың бизнес конъюнктурасындағы негізгі үрдістерді анықтау
Респонденттер	➤ Кәсіпорындардың басшылары, қаржы бөлімдерінің қызметкерлері
Пікіртерім әдісі	➤ Сауалнама
Пікіртерім жүргізу кезеңі	➤ 2025 жылғы 2-тоқсан
Мониторингке қатысушы кәсіпорындар саны	➤ 3 454

Іріктеме туралы мәлімет

Тау-кен өндіру өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 236
Өңдеу өнеркәсібінің кәсіпорындары	➤ 787
Құрылыс кәсіпорындары	➤ 323
Сауда саласының кәсіпорындары	➤ 953
Көлік және қоймада сақтау кәсіпорындары	➤ 263
Ауыл шаруашылығы	➤ 193

Іріктеме бойынша кәсіпорындардың барлығы ➤ **2 755**

1-график. Ірі және орта кәсіпорындардың үлесі, %

2025 жылғы 2-тоқсанда іріктеменің жартысынан астамын **тау-кен өндіру өнеркәсібі (63,6%), ауыл шаруашылығы (60,1%), құрылыс (57,9%) және өңдеу өнеркәсібі (56,8%)** саласындағы ірі және орта кәсіпорындар құрады.

Көлік пен қоймада сақтауда іріктеменің жартысына жуығы ірі және орта кәсіпорындардан **(46,0%)** тұрады. Осындай кәсіпорындардың ең төмен үлесі – **саудада (22,9%)**.

2025 жылғы 2-тоқсанда бәсекелестіктің маңыздылығы көлік пен қоймада сақтауда, ауыл шаруашылығы мен тау-кен өндіру өнеркәсібінде артты.

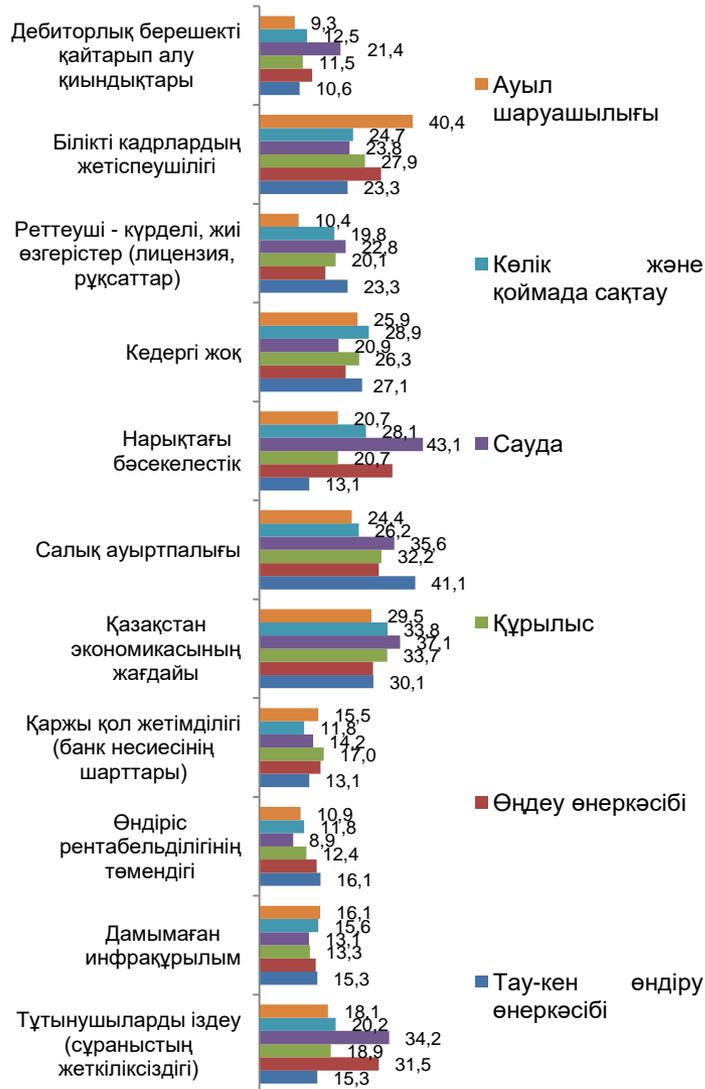
Сауда – нарықтық бәсеке мейілінше көбірек әсер ететін сала ретінде қалып отыр, мұнда кәсіпорындардың **43,1%**-ы оның өз бизнесіне әсерін сезінеді.

Өңдеу өнеркәсібінде мұндай кәсіпорындардың үлесі – **35,1%**, **көлік пен қоймада сақтауда** – **28,1%**, **құрылыс пен ауыл шаруашылығында** – **20,7%**-дан, ал **тау-кен өндіру өнеркәсібінде** – **13,1%**.

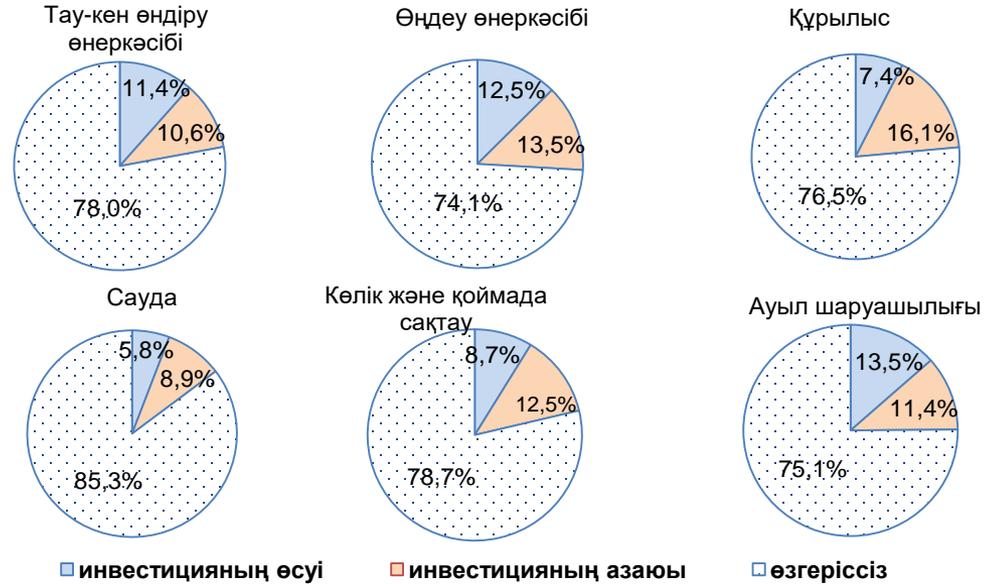
2-график. Нарықтық бәсекелестікті кедергі ретінде көрсеткен кәсіпорындардың үлесі, %

3-график. Кәсіпорындардың инвестициялық белсенділігін шектеуші факторлар, %

4-график. Кәсіпорындардың келесі 12 айдағы инвестициялау деңгейінің өзгерісі бойынша күтулері, %

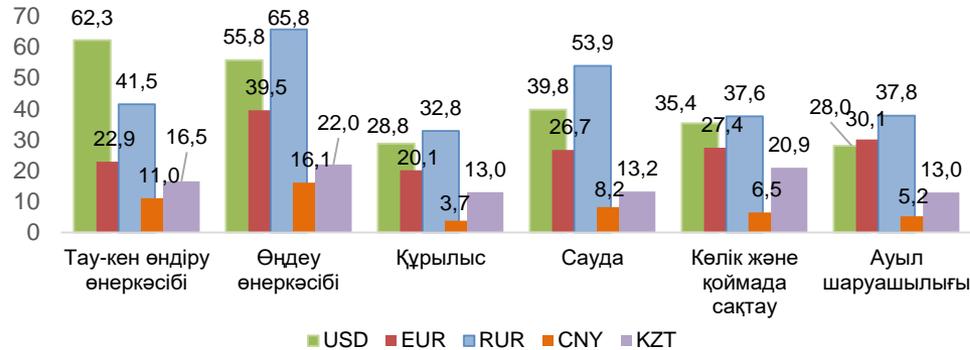

2025 жылғы 2-тоқсанда кәсіпорындарға бизнес жүргізуде:

- сауда және өңдеу өнеркәсібі үшін **нарықтық бәсеке**;
- тау-кен өндіру өнеркәсібі мен құрылыс үшін **салық ауыртпалығының деңгейі**;
- ауыл шаруашылығы үшін **білікті кадрлардың жетіспеушілігі**;
- құрылыс, көлік және қоймада сақтау үшін **экономиканың жай-күйі** басты кедергі болды.

Алдағы 12 айда барлық саладағы инвестицияларды қаржыландыру көлемі негізінен бұрынғы деңгейде сақталады, ал ең көп өсім ауыл шаруашылығында (13,5%) күтіліп отыр. Инвестициялардың қысқаруы бойынша ең теріс күтулер құрылыста (16,1%) қалыптасты.

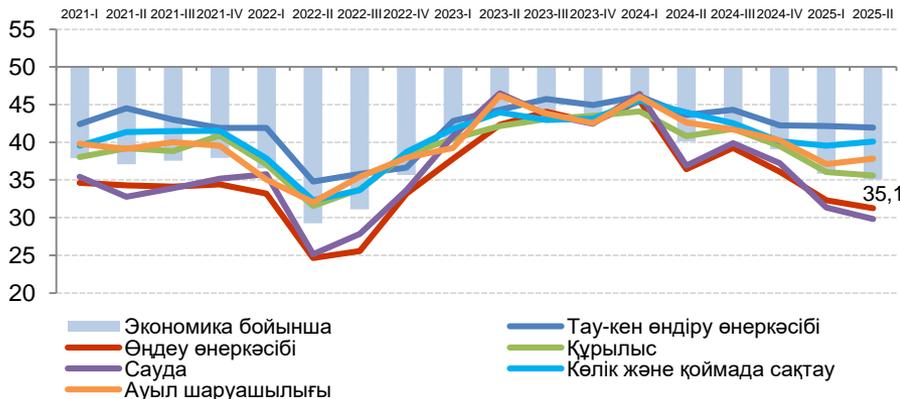
5-график. Есеп айырысуда шетел валютасын қолдану (кәсіпорындардың үлесі, %)

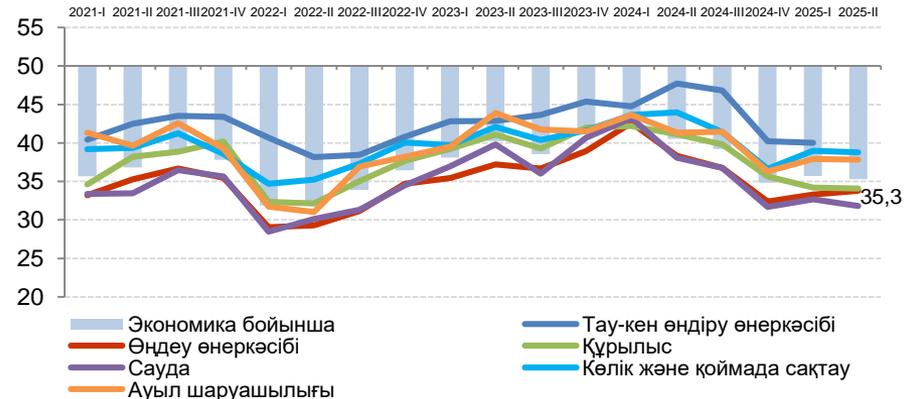
Тау-кен өндіру өнеркәсібінен (АҚШ доллары басым) басқа барлық салада Ресей рублі басым.

2025 жылғы 2-тоқсанда есеп айырысуда теңгені өңдеу өнеркәсібінің кәсіпорындары барлығынан көп пайдаланды – 22,0%.

6-график. Теңге бағамының Ресей рубліне қатысты өзгеруінің кәсіпорын қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

7-график. Теңге бағамының АҚШ долларына қатысты өзгеруінің кәсіпорындар қызметіне ықпалы (тоқсан ішінде салалар бойынша ДИ*)

2025 жылғы 2-тоқсанда теңгенің **Ресей рубліне** қатысты бағамының өзгеруінен болған теріс әсер ауыл шаруашылығы мен көлік пен қоймада сақтау кәсіпорындарын қоспағанда, барлық саладағы кәсіпорындарда артты. Ал теңгенің **АҚШ долларына** қатысты бағамының өзгеруінен болған теріс әсер өңдеу өнеркәсібін қоспағанда, барлық кәсіпорындарда ұлғайды.

* ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

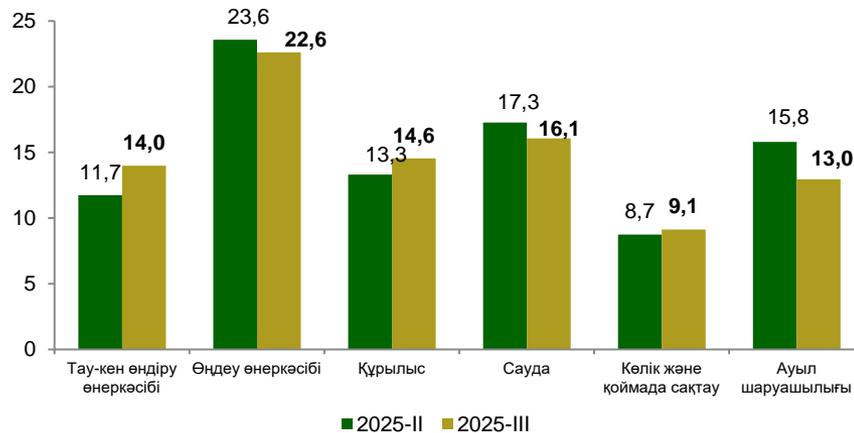
8-график. Кредиттеу шарттары қолайлы деңгейден жоғары кәсіпорындардың үлесі, %

1-кесте. Кредиттеудің орташа мөлшерлемесі, %

	Теңгемен		Шетел валютасымен	
	нақты	қолжетімді	нақты	қолжетімді
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	17,6	5,9	6,1	3,6
Өңдеу өнеркәсібі	15,9	6,7	4,2	2,9
Құрылыс	19,8	7,6	5,2	3,4
Сауда	18,5	8,2	5,8	3,7
Көлік және қоймада сақтау	19,5	7,0	6,1	3,4
Ауыл шаруашылығы	12,9	6,1	6,5	3,2

9-график. Кредит алуды көздеген кәсіпорындар, %

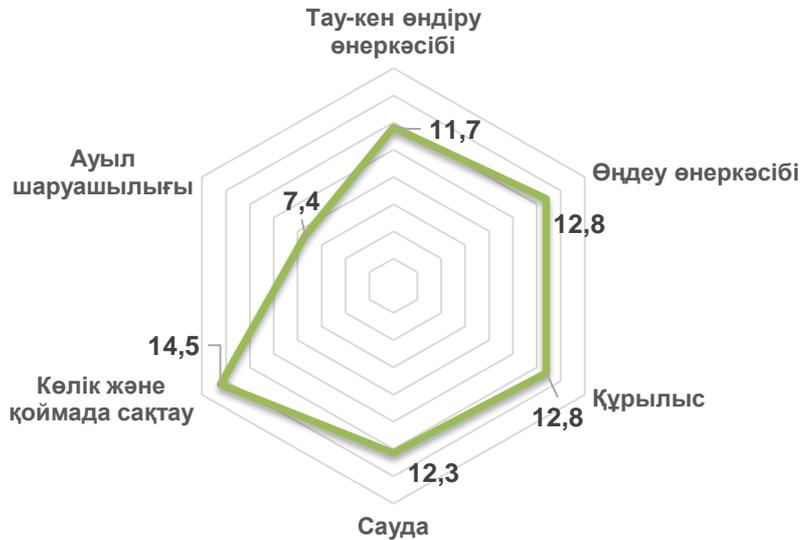

2025 жылғы 2-тоқсанда ауыл шаруашылығы, сауда, көлік және қоймада сақтау саласында банктік кредиттеу шарттары тиімсіз болған кәсіпорындардың үлесі төмендеді. Кредиттеу шарттары тиімді деңгейден жоғары болған кәсіпорындардың ең көп саны құрылыс саласында (17,0%), ал ең аз саны көлік және қоймада сақтау саласына (11,8%) тиесілі.

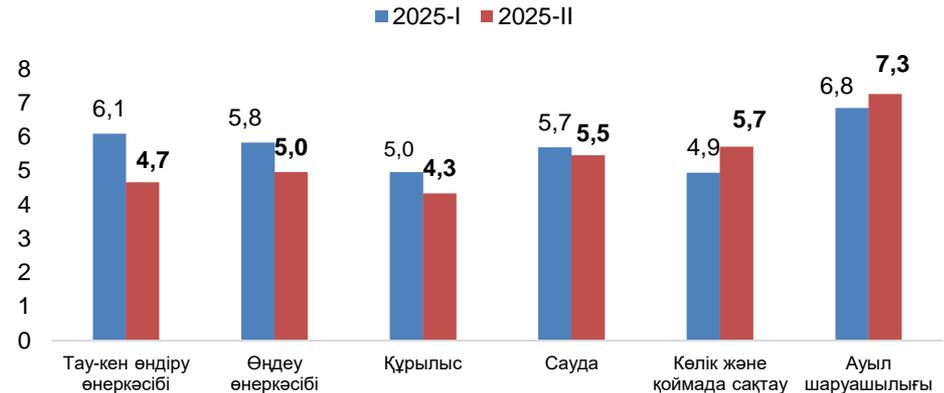
Теңгемен алынған кредиттер бойынша ең жоғары пайыздық мөлшерлеме – көлік саласында (19,8%), ал шетел валютасында – ауыл шаруашылығы саласында (6,5%) байқалды.

2025 жылдың 3-тоқсанында кредит алуға ниетті кәсіпорындардың ең көп үлесі өңдеу өнеркәсібіне (22,6%), ал ең аз үлесі көлік пен қоймада сақтау саласына (9,1%) тиесілі.

10-график. Орташа өлшемді* кредиттік жүктеме**, %

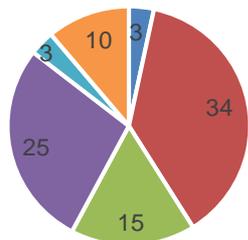

11-график. Банк кредиттері бойынша мерзімі өткен*** берешегі бар кәсіпорындардың үлесі, %

12-график. Кредит алуға берілген өтініштерді қарау нәтижесі, саны

Кредит алғандар

- Тау-кен өндіру өнеркәсібі
- Құрылыс
- Көлік және қоймада сақтау

Ала алмағандар

- Өңдеу өнеркәсібі
- Сауда
- Ауыл шаруашылығы

2025 жылғы 2-тоқсанда көлік пен қоймада сақтау саласындағы орташа өлшемді кредиттік жүктеме (14,5%) басқа салаларға қарағанда жоғары болды. Бұл көрсеткіштің ең аз мәні ауыл шаруашылығы саласында (7,4%) байқалды.

Банк қарыздары бойынша мерзімі өткен берешегі бар кәсіпорындардың үлесі көлік пен қоймада сақтауда және ауыл шаруашылығы салаларында ұлғайды.

2025 жылғы 2-тоқсанда барлық саладағы пікіртерімге қатысқан **25 кәсіпорынға** кредит беруден бас тартылды.

*Орташа салмақтанған мән - бұл жауаптар үлесі бойынша салмақтанған интервалдың орташа мәні

** Ай сайынғы төлем / өнімді сатудан түскен кіріс * 100

*** 90 күннен астам

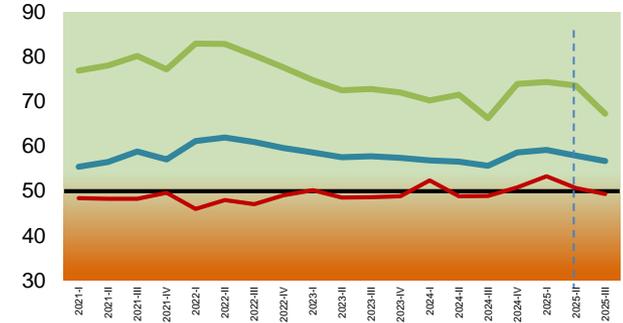
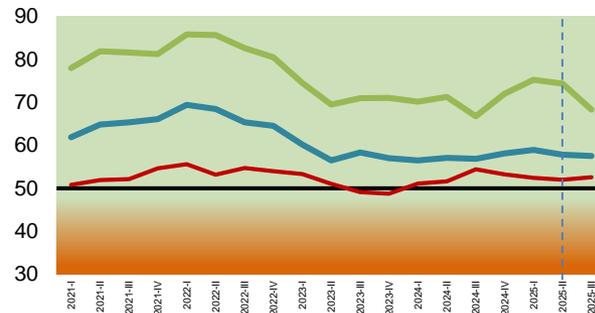
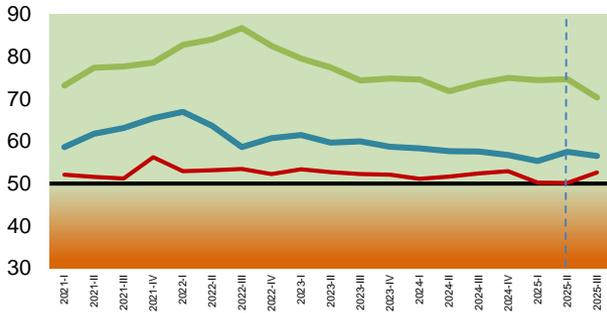
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Сұраныс және бағаларға шолу

13-график. Тау-кен өндіру өнеркәсібі, ДИ*

14-график. Өңдеу өнеркәсібі, ДИ

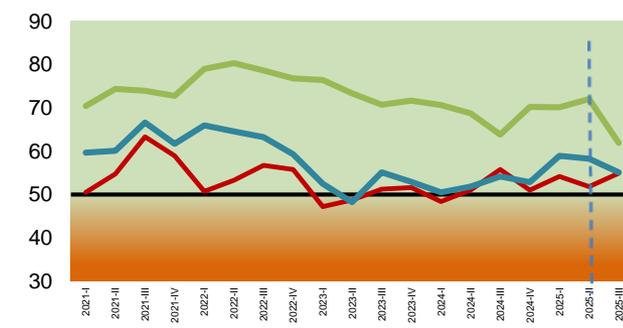
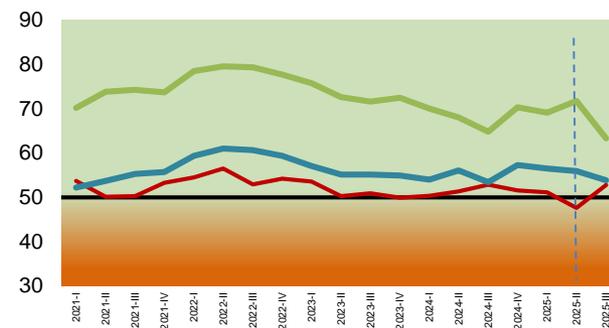
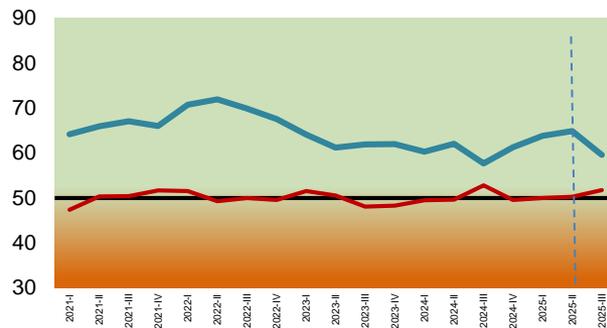
15-график. Құрылыс, ДИ

16-график. Сауда, ДИ

17-график. Көлік және қоймада сақтау, ДИ

18-график. Ауыл шаруашылығы, ДИ

— Сұраныс

— Дайын өнім бағасы

— Шикізат бағасы

2025 жылғы 2-тоқсанда **саудадан** (біршама артты) **өзге барлық салада дайын өнімге сұраныс** баяулады. 2025 жылғы 3-тоқсанда құрылыстан басқа барлық салада дайын өнімге сұраныс артады деп күтілуде.

2025 жылғы 2-тоқсанда тау-кен өнеркәсібі және сауда салаларында **дайын өнім бағасының** өсуі жеделдегені байқалды. Сонымен қатар, тау-кен өнеркәсібінде, көлік пен қоймада, ауыл шаруашылығында **шикізат пен материалдар** бағасы қарқындап өсті.

2025 жылғы 3-тоқсанда барлық салада **шикізат пен материалдар** бағасының өсу қарқыны баяулап, **дайын өнім бағасының өсу қарқыны** баяулайды деп күтіледі.

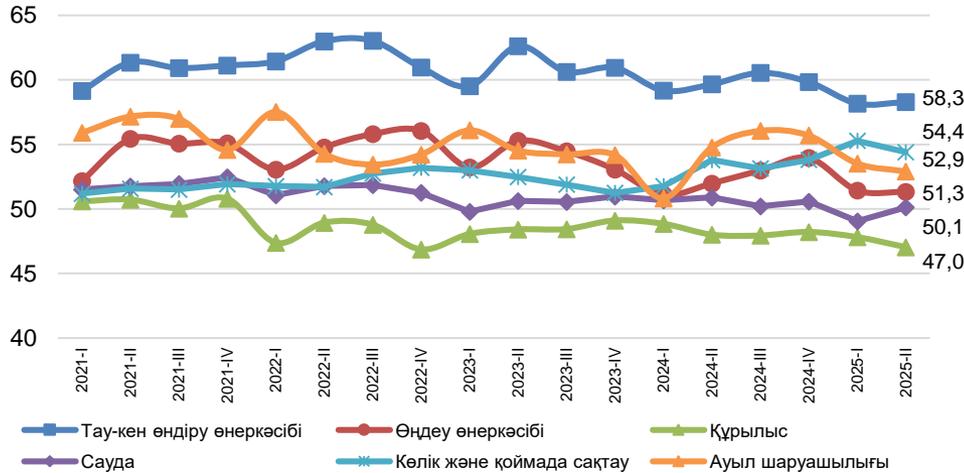
*ДИ, диффузиялық индекс 50 деңгейінен неғұрлым жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің ықпалы соғұрлым оң (теріс), 50 деңгейі ықпалдың болмауын білдіреді

** 2025 жылғы 3-тоқсандағы кәсіпорындардың күтулері келтірілген.

Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Өндірістік қуаттың жүктеме деңгейі

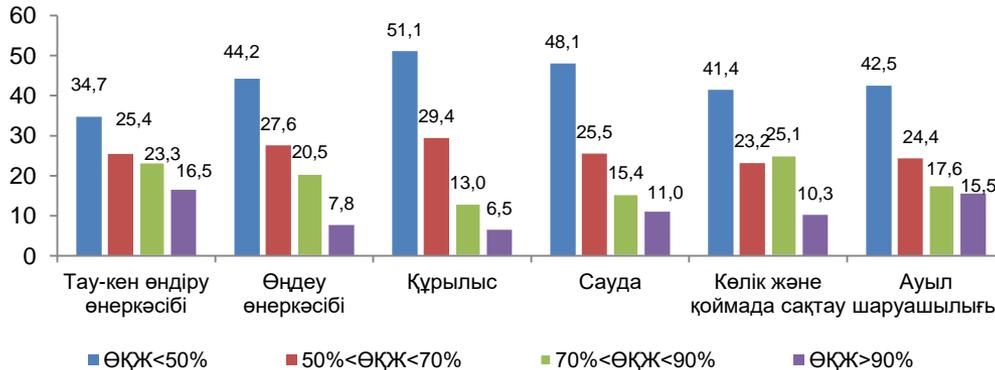
19-график. Салалар бойынша өндірістік қуаттардың орташа өлшемді жүктемесі*, %

2025 жылғы 2-тоқсанда өндірістік қуаттың орташа өлшемді жүктемесі (ӨҚЖ) тау-кен өнеркәсібі және сауда салаларында ұлғайды. ӨҚЖ-ның деңгейі тау-кен өндіру өнеркәсібінде ең жоғары (58,3%).

Тау-кен өндіру өнеркәсібінде жағдай өте жақсы, мұнда ӨҚЖ (ӨҚЖ $\geq$ 90%) барынша жоғары кәсіпорындардың үлесі басқа салаларға қарағанда көбірек

20-график. Өндірістік қуат жүктемесінің 2025 жылғы 2-тоқсандағы деңгейі, кәсіпорындар үлесі %-бен

* Орташа арифметикалық өлшем – өндірістік қуаттар жүктемесінің деңгейі туралы сұраққа берілген жауаптар үлесі бойынша өлшенген аралықтың орташа мәні.

** Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер (тау-кен өндіру және өңдеу өнеркәсібі мен сауданы қоспағанда)

Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

2-кесте. Негізгі көрсеткіштердің медианалық мәні*

	АӨК	ЖТҚК	ААК	СР**, %	ӨҚК	ААҚУ, %
Тау-кен өндіру өнеркәсібі	1,25	1,52	0,18	40,5	0,50	55,5
Өңдеу өнеркәсібі	1,44	1,58	0,25	24,7	0,42	64,3
Құрылыс	1,11	1,26	0,23	22,5	0,29	73,6
Сауда	1,22	1,22	0,39	20,8	0,28	80,6
Көлік және қоймада сақтау	1,21	1,88	0,17	34,4	0,53	37,3
Ауыл шаруашылығы	1,41	1,45	0,10	18,1	0,43	44,1

2025 жылғы 2-тоқсандағы кәсіпорындардың қаржылық шаруашылық қызметінің негізгі көрсеткіштері төмендегідей қалыптасты:

- өңдеу өнеркәсібі кәсіпорындарының өтімділігі барынша жоғары (**АӨК=1,44**);
- көлік және қоймада сақтау кәсіпорындары барынша төлемге қабілетті (**ЖТҚК=1,88**);
- саудадағы іскерлік белсенділік басқа салаларға қарағанда айтарлықтай жоғары (**ААК=0,39**);
- тау-кен өндірісі кәсіпорындары – ең тиімді (**СР=40,5%**), ауылшаруашылық саласы – аса тиімді емес (**СР=18,1%**);
- көлік және қоймада сақтау (**ӨҚК=0,53**) және тау-кен өндірісі (**ӨҚК=0,50**) кәсіпорындарында өз қаражаты есебінен инвестицияларды қаржыландыру мүмкіндігі басқа салаларға қарағанда жоғары;
- сауда кәсіпорындары активтерінің басым бөлігі айналым қаражаты саналады (**ААҚУ=80,6%**).

3-кесте. Қаржылық көрсеткіштердің сипаттамалары

	Есептеу формуласы	Қысқаша сипаттама
АӨК (ағымдағы өтімділік коэффициенті)	Ағымдағы активтер/Қысқа мерзімді міндеттемелер	Компанияның ағымдағы міндеттемелерді (қысқамерзімді) айналым активтері есебінен ғана өтеу қабілеттілігін сипаттайды. Көрсеткіш неғұрлым жоғары болса, кәсіпорынның төлем жасауға қабілеттілігі соғұрлым жақсы болады.
ЖТҚК (жалпы төлем қабілеттілік коэффициенті)	Активтер/Міндеттемелер	Кәсіпорынның барлық міндеттемесін (қысқамерзімді және ұзақмерзімді) оның барлық активімен өтеу қабілеттілігін көрсетеді.
ААК (активтердің айналымдылық коэфф-і)	ӨСТ/Активтер ӨСТ – өнімді сатудан түскен түсім	Активтерді пайдалану қарқындылығын (айналым жылдамдығын) көрсетеді. Кәсіпорынның іскерлік белсенділігінің көрсеткіштері ретінде пайдаланылады.
СР (сату рентабельділігі)	(ӨСТ-ӨӨҚ)/ӨСТ ӨӨҚ – өнімнің өзіндік құны	Ұйым түсімінің қандай бөлігі пайданы (салық салынғанға дейінгі) құрайтынын көрсететін ұйым қызметінің қаржылық нәтижелілігінің көрсеткіші
ӨҚК (өзін-өзі қаржыландыру коэффициенті)	МК/(МК+Міндеттемелер) МК – меншікті капитал	Меншікті инвестициялық қаражаттың инвестициялауға қажетті жалпы қаражатқа қатынасы
ААҚУ (активтегі айналым қаражатының үлесі)	Қысқамерзімді активтер/Активтер*100	Баланстың жалпы өтімділігін бағалауға мүмкіндік береді

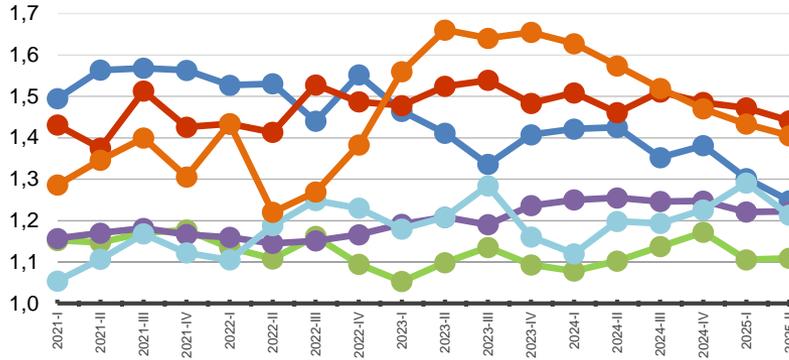
*Орташа деңгейдің экстремалдық мәндердің әсеріне байланысты болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

** Пайыздық төлемдер, салық және амортизациялық шығындар шегерілгенге дейінгі сату рентабельділігі

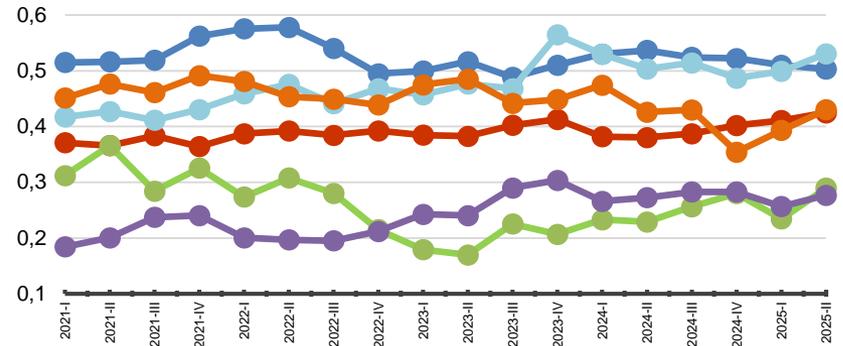
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

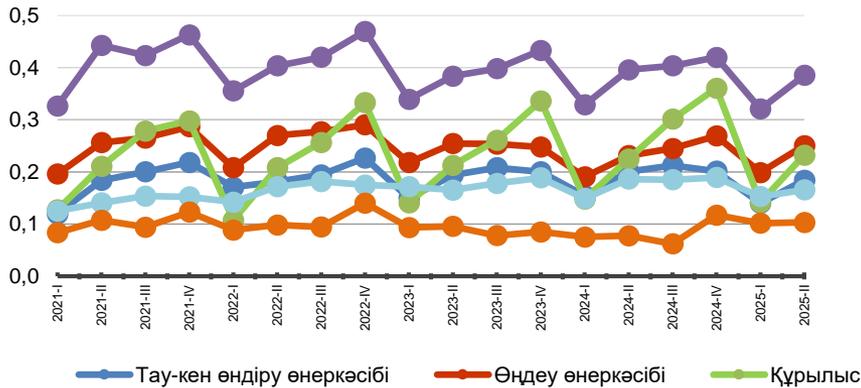
21-график. Ағымдағы өтімділік коэффициентінің динамикасы (АӨК)

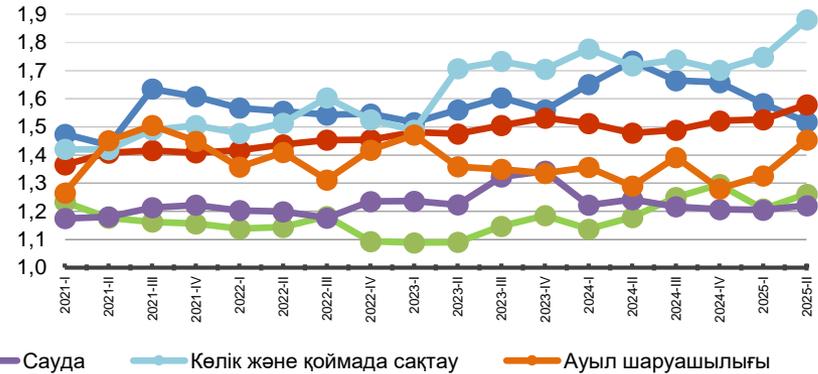
23-график. Өзін-өзі қаржыландыру коэффициентінің динамикасы (ӨҚК)

22-график. Активтер айналымдылығы коэффициентінің динамикасы (ААК)

24-график. Жалпы төлем қабілеттілік коэффициентінің динамикасы (ЖТҚК)

2025 жылғы 2-тоқсанда сауда және құрылыстан басқа барлық салада кәсіпорындардың өздерінің қысқамерзімді міндеттемелерін өтеу қабілеттілігі нашарлады (**АӨК төмендеді**). Инвестицияларды өз қаражаты есебінен қаржыландыру мүмкіндігі (**ӨҚК**) тау-кен өндірісі өнеркәсібінен басқа барлық салада ұлғайды.

Ауылшаруашылық саласын қоспағанда, барлық салада іскерлік белсенділіктің (**ААК**) жақсарғаны байқалады. Кәсіпорындардың жалпы төлемге қабілеттілігі (**ЖТҚК**) тау-кен өндірісіне қарағанда, барлық салада ұлғайды.

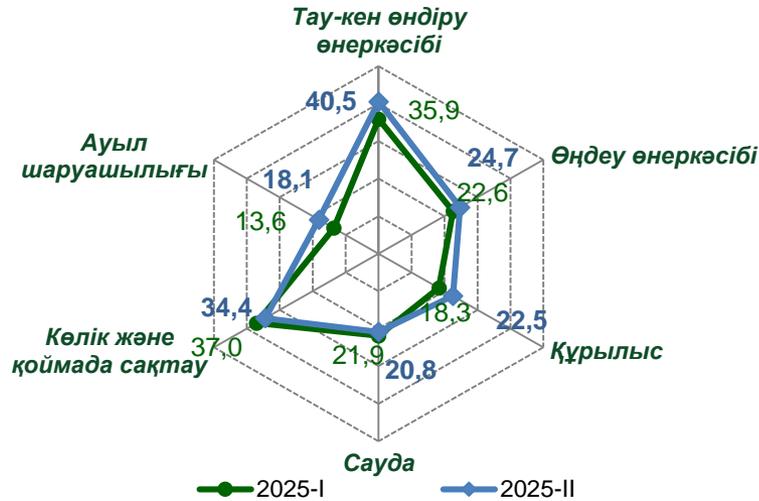
* Орташа деңгейдің экстремалдық мәндердің әсеріне байланысты болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

** Қаржылық көрсеткіштердің есептеу формулалары мен сипаттаулары 3-кестеде келтірілген (11-бет)

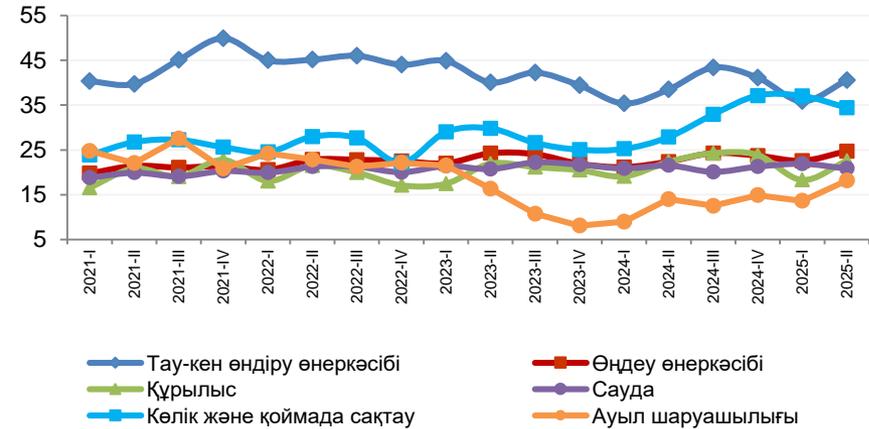
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштері

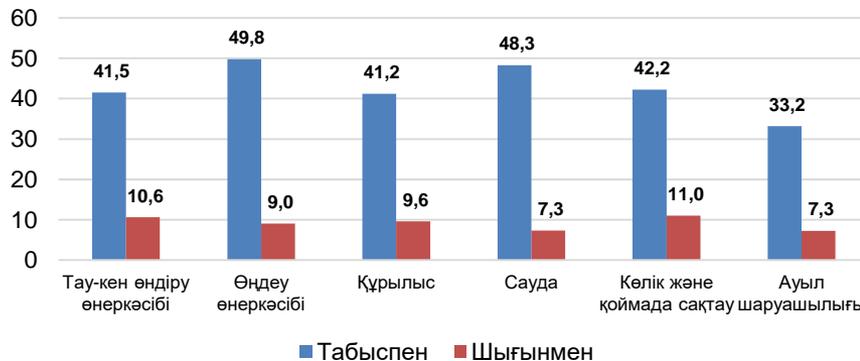
25-график. Сату көрсеткішінің орташа рентабельділігі*, %

26-график. Сату рентабельділігінің динамикасы*, %

27-график. Қаржылық жылды табыспен/шығынмен аяқтауды болжайтын кәсіпорындардың үлесі, %

Сату рентабельділігі (салық салғанға дейін және пайыздар мен амортизация төлеу бойынша шығыс шегерілгенге дейін) 2025 жылғы 2-тоқсанда сауда, көлік және қоймада сақтаудан басқа барлық салада өсті. Тау-кен өндіру өнеркәсібінде сату рентабельділігі басқа салаларға қарағанда айтарлықтай жоғары.

Қаржы жылын **шығынмен** жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың үлесі көлікте және қоймада сақтауда жоғары (11,0%).

Қаржы жылын пайдамен жабуды жоспарлап отырған кәсіпорындардың ішінде өңдеу өнеркәсібі саласының бағалауы барынша жоғары (49,8%) .

Қарастырылған барлық салада жылды пайдамен жабуды жоспарлайтын кәсіпорындардың үлесі жылды шығынмен аяқтауды күтетіндерден басым.

*Орташа арифметикалық мәннің экстремалдық мәндердің әсеріне тәуелділігі жоғары болуына қатысты медианалық мәндер келтірілген

Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

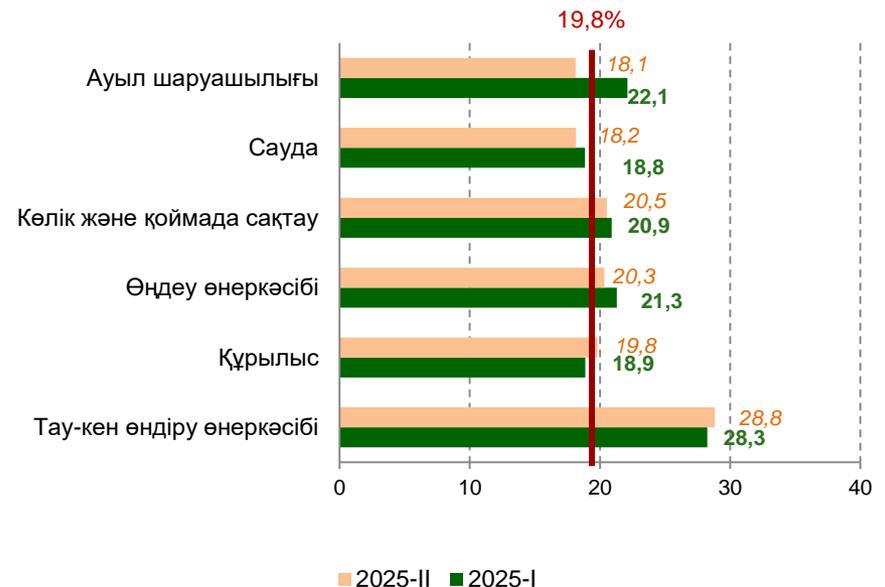
Салалардағы борыштық ауыртпалық

Банк секторынан тыс, яғни жеткізушілермен, мердігерлермен, тапсырыс берушілермен, сатып алушылармен және т.б. өзара есеп айырысу бойынша мерзімі өткен берешек көлемі өзгерді. 2025 жылғы 2-тоқсан қорытындысы бойынша экономикада мерзімі өткен (90 күннен астам) **дебиторлық және кредиторлық берешегі** бар кәсіпорындардың үлесі біршама (тиісінше **23,9%-дан 23,5%-ға дейін және 20,5%-дан 19,8%-ға дейін**) төмендеді. Мұндай көрсеткіштердің ең жоғары мәні тау-кен өндіру өнеркәсібінде тіркелді.

28-график. Мерзімі өткен дебиторлық берешек (%)

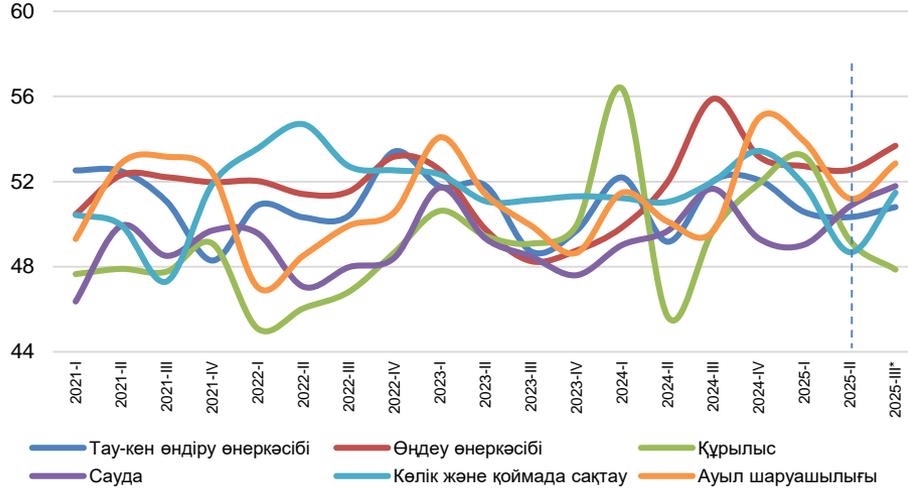
29-график. Мерзімі өткен кредиторлық берешек (%)

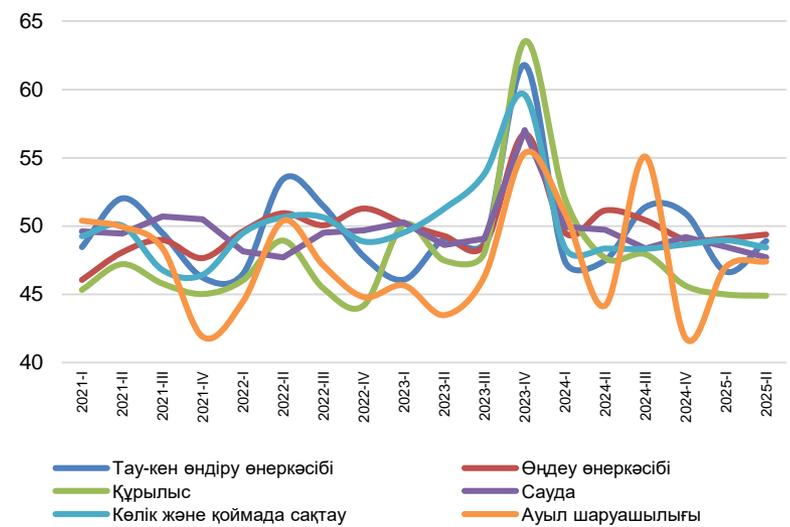
Кәсіпорын қызметінің көрсеткіштерін бағалау

Еңбекақымен және жұмыспен қамту

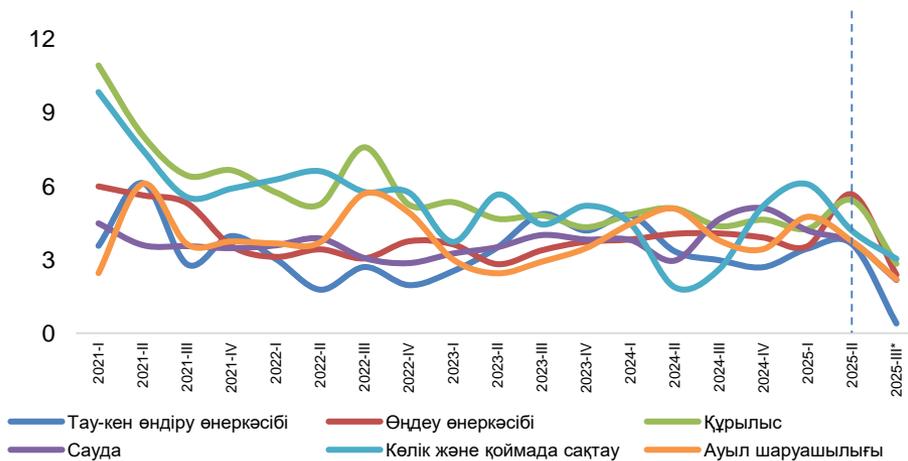
30-график. Өндіріс көлемінің өзгерісі¹, ДИ²

31-график. Қызметкерлер санындағы өзгеріс³, ДИ

32-график. Орташа жалақыны төмендеткен кәсіпорындардың үлесі⁴, %

2025 жылғы 2-тоқсанда **өндіріс көлемінің** сауда саласында ғана ұлғайғаны байқалды. 2025 жылғы 3-тоқсанда құрылысты қоспағанда, барлық салада өндіріс көлемі ұлғаяды деп күтілуде.

Жұмыспен қамтылғандар саны өңдеу және тау-кен өндіру өнеркәсібінде, ауыл шаруашылығында ұлғайды.

2025 жылғы 2-тоқсанда өз қызметкерлерінің **жалақысын төмендеткен** кәсіпорындардың саны өңдеу және тау-кен өндіру өнеркәсібі, құрылыс салаларында артты. 2025 жылғы 3-тоқсанда жалақы жағдайы барлық салада жақсарады.

¹ Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер

² ДИ, диффузиялық индекс, 50 деңгейінен қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің оң (теріс) әсер етуі соншалықты, 50 деңгейі әсер етудің болмағанын білдіреді

* Графиктерде 2025 жылғы 3-тоқсан бойынша кәсіпорындардың күтімі көрсетілген

³ Маусымдық көрсеткіштер қосылмаған деректер (тау-кен өндіру өнеркәсібі мен сауданы қоспағанда)

⁴ Маусымдық тазартылған деректер (көлік пен қоймада сақтауды қоспағанда)

- **Бәсекелестіктің** неғұрлым ең жоғары **деңгейі әлі де** саудада **сақталып отыр**.
- **Дайын өнімге сұраныс** саудадан (біршама ұлғайды) басқа барлық салада баяулады.
- 2025 жылғы 2-тоқсанда **дайын өнім бағасының** өсуі тау-кен өндіру өнеркәсібі мен сауда саласында жеделдеді. Сондай-ақ, **шикізат пен материалдар бағасының** өсуі тау-кен өндіру өнеркәсібінде, көлік пен қоймада сақтау саласында, ауыл шаруашылығында күшейді.
- 2025 жылғы 3-тоқсанда **шикізат пен материалдардың**, сондай-ақ **дайын өнім бағасының** өсу қарқыны барлық салада баяулайды деп күтілуде.
- 2025 жылғы 2-тоқсанда **өндіріс көлемінің** ұлғаюы тек сауда саласында ғана байқалды. 2025 жылғы 3-тоқсанда өндіріс көлемінің ұлғаюы құрылысты қоспағанда, барлық салада күтіледі.
- **Өндірістік қуаттың орташа өлшенген жүктемесі** тау-кен өндіру өнеркәсібі мен сауда саласында артты. Ең жоғары жүктеме деңгейі әлі де тау-кен өндіру өнеркәсібінде сақталып отыр.
- 2025 жылғы 2-тоқсанда **сату рентабельділігі** сауда, көлік және қоймада сақтаудан басқа барлық салада жақсарды. Тау-кен өндіру өнеркәсібіндегі сату рентабельділігі басқа салаларға қарағанда жоғары.
- Ресей рублі тау-кен өндіру өнеркәсібінен басқа (онда АҚШ доллары басым) барлық салада негізгі валюта. 2025 жылғы 2-тоқсанда ауыл шаруашылығы мен көлік және қоймада сақтаудан өзге барлық сала кәсіпорындары үшін теңгенің **Ресей рубліне** қатысты өзгеруінің теріс әсері күшейді. Сондай-ақ, өңдеу өнеркәсібінен басқа барлық кәсіпорында теңгенің **АҚШ долларына** қатысты бағамының өзгеруінен туған теріс әсер артты.
- Мерзімі өткен (90 күннен астам) **дебиторлық және кредиторлық берешегі** бар кәсіпорындардың үлесі біршама төмендеді.